

ДЕРЖАВНА ПОДАТКОВА СЛУЖБА УКРАЇНИ

ІНДИВІДУАЛЬНА ПОДАТКОВА КОНСУЛЬТАЦІЯ
від 23.09.2022 р. № 1534/ІПК/99-00-21-03-02-06

Щодо податкових наслідків з ПДВ у випадку отримання платником ПДВ помилково перерахованих йому грошових коштів

Державна податкова служба України розглянула звернення платника податків щодо надання роз'яснення стосовно податкових наслідків з ПДВ у випадку отримання платником ПДВ помилково перерахованих йому грошових коштів, керуючись статтею 52 глави 3 розділу II Податкового кодексу України (далі – Кодекс), повідомляє.

Як викладено у зверненні, платник податків помилково отримав поточний рахунок кошти від підприємства, з яким у нього відсутні будь-які договірні відносини. Вимога від відправника щодо повернення помилково перераховані кошти до платника податків не надходила. Кошти відправнику не повернуті.

Враховуючи вищевикладене, платник податків просить надати індивідуальну податкову консультацію з питання, чи включаються до бази оподаткування ПДВ кошти, які помилково надійшли на розрахунковий рахунок від підприємства, з яким відсутні будь-які договірні відносини, та не повернуті їх відправнику.

Разом з тим, у зверненні відсутня інформація, з чиєї вини відбулося помилкове перерахування коштів: банку чи їх відправника.

Відносини, що виникають у сфері справляння податків і зборів, регулюються нормами Кодексу (пункт 1.1 статті 1 розділу I Кодексу).

Відповідно до пункту 5.3 статті 5 розділу I Кодексу, інші терміни, що застосовуються у Кодексі і не визначаються ним, використовуються у значенні, встановленому іншими законами.

Згідно зі статтею 1212 глави 83 Цивільного кодексу України (далі – ЦКУ) особа, яка набула майно або зберегла його у себе за рахунок іншої особи (потерпілого) без достатньої правової підстави (безпідставно набуто майно), зобов'язана повернути потерпілому це майно. Особа зобов'язана повернути майно і тоді, коли підстава, на якій воно було набуто, згодом відпала.

Відповідно до частини другої статті 530 ЦКУ якщо строк (термін) виконання боржником обов'язку не встановлений або визначений моментом пред'явлення вимоги, кредитор має право вимагати його виконання у будь-який час. Боржник повинен виконати такий обов'язок у семиденний строк від дня пред'явлення вимоги, якщо обов'язок негайного виконання не впливає із договору або актів цивільного законодавства.

У разі якщо порушником є відправник (платник) вирішення питання здійснюється в претензійному порядку з метою формування доказів безпідставно отриманих коштів та доведення цього факту.

Частиною другою статті 1214 ЦКУ визначено, що у разі безпідставного одержання чи збереження грошей нараховуються проценти за користування ними (стаття 536 ЦКУ).

Відповідно до пункту 1.23 статті 1 Закону України від 05 квітня 2001 року № 2346-III "Про платіжні системи та переказ коштів в Україні" (далі – Закон № 2346), термін дії якого Законом України від 27 липня 2022 року № 2463-IX "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо особливостей діяльності фінансового сектору у зв'язку із введенням воєнного стану в Україні" продовжено до 1 грудня 2022 року, неналежним отримувачем вважається особа, якій без законних підстав зарахована сума переказу на її рахунок або видана їй у готівковій формі. Помилковий переказ – рух певної суми коштів, внаслідок якого з вини банку або іншого суб'єкта переказу відбувається її списання з рахунку неналежного платника та/або зарахування на рахунок неналежного отримувача чи видача йому цієї суми у готівковій формі. Неналежний переказ – рух певної суми коштів, внаслідок якого з вини ініціатора переказу, який не є платником, відбувається її списання з рахунку неналежного платника та/або зарахування на рахунок неналежного отримувача чи видача йому суми переказу в готівковій чи майновій формі (пункт 1.24 статті 1 Закону № 2346).

Неналежний отримувач зобов'язаний протягом трьох робочих днів від дати надходження повідомлення банку-порушника про здійснення помилкового переказу ініціювати переказ еквівалентної суми коштів банку-порушнику, за умови отримання повідомлення цього банку про здійснення помилкового переказу (пункт 35.1 статті 35 Закону № 2346).

У разі своєчасного повідомлення банком-порушником неналежного отримувача про здійснення помилкового переказу та порушення неналежним отримувачем строку, встановленого пунктом 35.1 цієї статті, неналежний отримувач має повернути суму переказу, а також сплатити банку-порушнику пеню в розмірі 0,1 відсотка цієї суми за кожний день починаючи від дати завершення помилкового переказу до дня повернення коштів включно, яка не може перевищувати 10 відсотків суми переказу (пункт 35.1 статті 35 Закону № 2346).

Правові основи оподаткування ПДВ встановлено розділом V та підрозділом 2 розділу XX Кодексу.

Згідно з підпунктами "а" і "б" пункту 185.1 статті 185 розділу V Кодексу об'єктом оподаткування ПДВ є операції платників податку з постачання товарів/послуг, місце постачання яких відповідно до статті 186 розділу V Кодексу розташоване на митній території України.

Під постачанням товарів розуміється будь-яка передача права на розпоряджання товарами як власник, у тому числі продаж, обмін чи дарування такого товару, а також постачання товарів за рішенням суду (підпункт 14.1.191 пункту 14.1 статті 14 розділу I Кодексу).

Під постачанням послуг розуміється будь-яка операція, що не є постачанням товарів, чи інша операція з передачі права на об'єкти права інтелектуальної власності та інші нематеріальні активи чи надання інших майнових прав стосовно таких об'єктів права інтелектуальної власності, а також надання послуг, що споживаються в процесі вчинення

певної дії або провадження певної діяльності (підпункт 14.1.185 пункту 14.1 статті 14 розділу I Кодексу).

Отже, у випадку відсутності будь-яких договірних відносин на постачання товарів/послуг між платником податку, який отримав кошти, і особою, що перерахувала такі кошти на банківський рахунок платника податку, та за умови, що в рахунок отриманих коштів платником у подальшому не будуть постачатися товари/послуги, у платника, який отримав ці кошти, не виникає об'єкт оподаткування ПДВ внаслідок такого отримання, а кошти, що помилково зараховані на банківський рахунок платника податку, не включаються до бази оподаткування ПДВ.

Згідно з пунктом 52.2 статті 52 глави 3 розділу II ПКУ індивідуальна податкова консультація має індивідуальний характер і може використовуватися виключно платником податків, якому надано таку консультацію.